

Haga-Brunnsvikens Vänner

Verksamhetsberättelse 2017

Verksamhetens inriktning är att få stockholmarna liksom alla svenska och utländska turister i Stockholm att se de stora kultur-, natur- och rekreationsvärden som finns i Hagaparken och Ulriksdal samt området runt Brunnsviken. Föreningen arbetar för att utveckla området, öka tillgängligheten, ge kunskap och sprida information genom att utarbeta förslag, ta del i debatten om Kungl. Nationalstadsparken, vara remissinstans i dessa frågor, ordna publikdragande event och informationsträffar samt ge ut tidningen Haga-BrunnsvikenNytt.

1. Styrelse, revisorer, valberedning	7. Haga-BrunnsvikenNytt
2. Årsmöte	8. Seminarier
3. Ekonomi	9. Vandringar
4. Administration	10. Hagadagen och Ljusfesten
5. Hemsidan	11. Plan- och byggärenden
6. Facebook	12. Delaktighet

1. Styrelse, revisorer och valberedning

Styrelsen har bestått av 10 ledamöter, 1 hedersledamot, 4 suppleanter och stötts av 3 adjungerade.

Märtha Angert Lilliestråle, ordf
Torkel Tigerschiöld, v ordf
Suzanne Kolare, v ordf

Ella Öström, hedersledamot

Gunnel Bergström, ledamot
Lars Bjerin, ledamot
Johan von Garrelts, ledamot
Annika Koponen, ledamot
Beatrice Sundberg, ledamot
Töres Theorell, ledamot
Anne Utter, ledamot

Nils-Evert Andersson, suppleant
Stina Bäckström, suppleant
Sylvia Dowlén, suppleant
Marianne Stjernswärd, suppleant

Anitha Hedin, adjungerad
Marianne Lundberg, adjungerad
Bengt Rundquist, adjungerad

Revisorer

Mats Gullberg och Anna Lönnqvist. Suppleant Anne Murray.

Verksamhetsberättelse 2017

Valberedning

Ulla Tandberg, valberedningens sammankallande, *Ella Öström* och *Bengt T Ulander*.

Styrelsen har haft 9 protokollförda sammanträden.

19 jan, 17 febr, 15 mars, 6 april, 10 maj, 15 juni, 17 aug, 21 sept, 19 okt och 30 nov.

2. Årsmöte

Årsmötet ägde rum torsdag den 29 mars kl 12.30 på Haga-Forum. Mötet annonserades på hemsidan och i Haga-BrunnsvikenNytt nr 2, 2016 och nr 1, 2017. Möteshandlingarna hämtades i lokalen. Årsmötet följdes av seminariet "Livsnödvändiga lungor i stadens närhet – dagens krav på kulturlandskapet att klara försörjning och rekreation" kl 13.30 – 17.00. Konstituerade möte ägde rum 6 april med efterföljande Skiftesmiddag på Stallmästaregården.

3. Ekonomi

Ekonomi har skötts av kassören *Anitha Hedin* och *Märtha Angert Lilliestråle* i samarbete. Bokslutet har upprättats av *Anitha Hedin*

Årsavgiften är 185 kr för enskild medlem, familj 260 kr, Ungdomar och studerande upp till 25 år samt familjemedlemmar 75 kr. Föreningar och företag 500 kr.

De samlade intäkterna var 201 494 kr. *Kostnaderna* 184 579 kr.

Årets resultat blev 16 915 kr.

Föreningens tillgångar, bank, plusgirot mm uppgick vid årsskiftet till 354 293 kr.

Intäkterna i form av betalda medlemsavgifter var 57 510 kr räknat på 286 inbetalningar. Medlemmarna betalar in avgiften ojämt. Evenemangsbidragen uppgick till 80 890 kr.

Utgifterna för evenemangen Hagadagen var 37 600 kr och Ljusfesten 93 779 kr. Tidningen Haga-BrunnsvikenNytt kostade 5 234 kr. Administration 5 386 kr. Hemsidan, driften och medlemsregister 11 864 kr och årsmöte 5 275 kr.

4. Administration

Föreningens adress är Box 210, 182 06 Djursholm. Kallelser och tidningen skickas ut med post till de ca 331 medlemmarna och till 100 PR-adresser. Många medlemmar har inte uppgivit mailadress, men målet är att kunna skicka ut information till alla som har möjlighet att ta emot e-post.

Haga-Brunnsvikens Vänner har inte byggt upp något samlat arkiv utöver den information som finns under rubrikerna på hemsidan. Marianne Lundberg, föreningens första sekreterare, ingår från 2017 i styrelsen som adjungerad och skall tillsammans med ledamöterna hjälpas åt att samla och strukturera den information som idag finns hos tidigare ordföranden och styrelsemedlemmar.

5. Hemsidan

Föreningen gjorde om webbplatsen 2017 för att öka tillgängligheten och förenkla hanteringen. Vi gjorde en effektkarta för att webbplatsen ska bli så användbar som möjligt för besökarna. Syftet med vår webb är att sprida kunskap om Haga-Brunnsvikenområdet som stöd för att bevara och utveckla området.

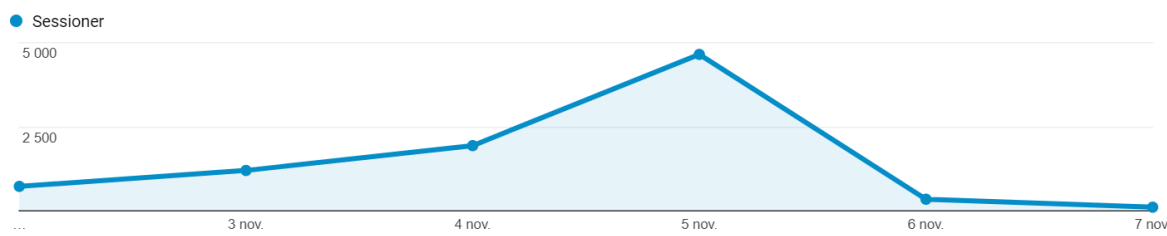
Våra besökare är medlemmarna, stadsplanerare i Solna och Stockholm, Länsstyrelsen

Verksamhetsberättelse 2017

besökande i parken, både dagligdags och till Ljusfest och Hagadag, aktörer i Hagaparken och Brunnsvikenområdet, dvs. båtklubbar, restauranger, museer m.fl. samt intresseorganisationer och övriga aktiva i Nationalstadsparken.

Under året hade vi nära 22 000 unika sidvisningar. Ljusfesten hade allra flest besökare, drygt 4 300 läste den engelska och nästan lika många den svenska versionen av programmet. Även Hagadagen är välbesökt. "Min cykelväg" av Töres Theorell var den mest lästa artikeln i Haga-BrunnsvikenNytt.

Bildtext: Diagrammet visar antalet besökare på webbplatsen före, under och efter Ljusfesten. Toppen är på 4 650 besökare och kurvan startar på 728 besökare.

6. Facebook

Ett viktigt komplement till webben är vår Facebooksida Haga Brunnsvikens Vänner (utan bindestreck). Här tipsar vi om artiklar på vår webb, men även om andras aktiviteter i vårt område. Vi har 212 följare, en ökning med 100 personer sedan i fjol. Vi nådde som mest 880 personer med inlägg om Ljusfesten i veckan innan den ägde rum. Administratör och redaktör är Suzanne Kolare

7. Haga-BrunnsvikenNytt

Består av ett 2-sidigt nyhetsblad där artiklarna i sin helhet läggs ut på hemsidan. Bladet kommer 2 ggr per år, i februari och i oktober. Ansvarig utgivare är ordföranden. Redaktionskommittén utgörs av Anne Utter och Suzanne Kolare. Layoutarbetet görs av Carl Vilhelm Angert, Ordenstryck@Djursholm och tryckningen sker hos DMS Colorprint i Djursholm.

8. Seminarier

Programmet för "Livsnödvändiga lungor i Stadens närhet" i Haga Forum som följde på årsmötet:

14.00	Välkomna!	Märtha Angert Lilliestråle
14.05	Om programmet och dagen När upplever vi stress	Töres Theorell
14.15	Grönområden i staden och människors hälsa	P.O. Östergren, professor Socialmedicin och global hälsa, Lunds universitet
14.45	Kulturlandskapet och experimentalältets historia	Göran Lindgren
15.00	Paus med vatten och frukt	
15.30	Samhällsnyttor av grönområden i städer. Vilka nyttigheter kan restaurering och bevarande av grönområden och natur medföra. Möjligheter och utmaningar med snabb global urbanisering.	Thomas Elmquist, professor i naturresurshushållning vid Stockholm Resilience Centre, Stockholms Universitet
16.00	Stockholms stad och ekosystemtjänsterna. Hur arbetar staden för att stärka den yttre miljön med ekosystemtjänster för ökad hälsa, integration och att fler deltar i odlandet inom staden.	Katharina Luhr, Miljöborgarråd, Miljöpartiet.
16.30	Paneldiskussion. Kulturlandskapets gröna	Samtliga talare plus kanske

Verksamhetsberättelse 2017

	utveckling för vår tid.	några till.
--	-------------------------	-------------

Avgiften för seminariet för icke föreningsmedlem var 200 kr. Medlemmar deltog utan kostnad.

9. Vandringar

Under året arrangerades inga vandringar utöver de som genomfördes under Hagadagen. Vi har diskuterat att genomföra dylika men då i samverkan med andra organisationer. Inga beslut har ännu tagits.

10. Hagadagen

Hagadagen ägde rum den 21 maj.

Dagen var vald utifrån de Gröna kilarnas dag. Vi tror att ett ökat fokus på de gröna värdena, ett kulturellt musikprogram, vandring och engagerande aktiviteter för barn är den modell vi skall bygga Hagadagen på. Vi står då på tre ben och når de målgrupper, som är intresserade av Haga och kanske även vill bli medlemmar.

Utdrag ur programmet:

Pelousen

- Föreställning i Silvertältet "Gustav III i ord och toner". Utdrag ur hans brev och den musik han lyssnade på.
- Kulturhistoriska guidningar i "Nya" respektive "Gamla" Haga.
- Jazzbandet Dankos Swing Pack spelade på Pelousen i två omgångar.
- Täby spelmansgille spelade nyckelharpa i Ekotemplet och på Pelousen.
- Cantemuskören med ca 60 körmedlemmar sjöng på grusplan
- Medborgarträdgård och matpark. Gemensamhetsodlingen Bellevue Farm visade upp sig.
- Lär dig göra fröbomber. Bellevue Farm.
- Haga Parkmuseum och Carl Eldhs Ateljémuseum hade öppet.
- Tipspromenad med priser ordnades.

För barn

- Sjung med i barnsånger i Ekotemplet under ledning av Richard Forsgren
- Bli sminkad som en person vid hovet på 1700-talet. Anne-Charlotte Reinhold, maskör vid Dramaten.
- Surr om bin. Lovö honung visade en bikupa och barnen fick pröva bidräkt mm.
- Drakbyggarverkstad. Man kunde bygga egen eller köpa kinesisk.
- Upptäck din Hagapark – vad vill du berätta. Upptäcktsfärd med Maja Magnusson, konstpedagog Solna stad.

Gröna kilarnas dag

- Cykeltur från Barkarby till Koppartälten under ledning av Richard Murrey.
- Diskussion om Gröna kilar med arkeolog, arkitekt och intresseorganisationer
- Utställning och information om Gröna kilarna.

Se program från Hagadagen <https://haga-brunnsviken.org/hagadagen-21-maj/>

Och bildspel <https://haga-brunnsviken.org/hagadagen-2017/>

10. Ljusfesten

Ljusfesten vid Brunnsviken anordnades söndagen den 5 november för elfte gången. Syftet med evenemanget är att förmedla gemenskap och lyfta Brunnsvikens kulturvärden i en annars mörk årstid. Eventet stöds praktiskt och i vissa fall ekonomiskt av:

Verksamhetsberättelse 2017

Akademiska hus, Bergianska Trädgården, Bergianska Trädgårdens Vänner, Bergshamra koloniförening, Björn Sundeby, Blasieholmens Vänner, Carl Eldhs Atljémuseum, Euro Finans AB, Frösunda Bosdsföreningar, Förbundet för Ekoparken, Föreningen Begshamra för Alla, Gamla Orangeriet, Haga båtklubb, Haga Forum, Kafé Sjöstugans Vänner, Kommittén för Gustavianska Parken, Lennart Rosberg med båten RAN, Länsstyrelsen i Stockhoms län, Roslagens Scoudistrikt, Wallinum Väpnarna i Kungsholmen och Vasastan samt Solna Sjöscoutkår, Solna stad, Stallmästaregårdens båtsällskap, Statens Fastighesverk, Stockholms stad, Stockholms universitet – Housing Office, Vårdshuset Koppartälten och Waltreco AB.

Programpunkter bla:

- sex fackeltåg varav fyra hade Koppartälten och Pelousen som slutmål. Det femte gick från Ulrikdsdal Vårdshus till Kafé Sjöstugan på norra sidan och det sjätte från Lappkärrsberget till Bergianska trädgården.
- Marschaller runt Brunnsvikens stränder
- Ljusinstallationer som vattenfall vid Grottan i Hagaparken, Ljusobelisk på östra sidan, Ljusflod i Bellevue och en installation med eldfat på Italienska terrassen i Bergianska trädgården
- Gitarrspel i Gamla Orangeriet av Lars Söderström, Bergianska trädgården
- Stråkkvartettmusik inne i Silvertältet
- Barnsånger inne i Silvertältet med Barnsången med Älvdans på Pelousen med elever från Solna kulturskola
- Körsång med allsång under ledning av John Erik Eleby på pelousen
- Kulning, horn och näverlur över Brunnsvikens vatten.
- Musikuppträdande och ljusshow vid Kafé Sjöstugan i Annika Malmstens regi.
- För att binda ihop den västra och östra sidan gick båten Ran i skytteltrafik mellan bryggorna. Närmare 600 personer åkte med båten.

Närmare 15.000 personer uppskattades besöka Brunnsviksområdet under Ljusfesten.

11. Plan- och byggärenden

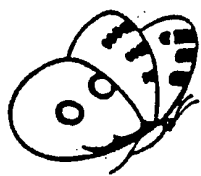
Länsstyrelsen i Stockhoms län har tagit fram en *Vård- och utvecklingsplan*, rapport 2012:33, för Kungl Nationalstadsparken. I den framgår vad som är skyddsvärt och vilka förbättringar som önskas i Brunnsviksområdet.

I samband med att Norra länken byggdes beslutades om kompensation för intrången med 100 miljoner till Nationalstadsparken. Under förra året liksom föregående år har projekt för att motverka bla bullerstörningar, men även förbättrade spridningsvägar och habitat, bättre tillgänglighet och en tydlig informationsstrategi för Brunnsviksområdet diskuterats. Haga-Brunnsvikens vänner ser här sina årliga seminarier som ett informationsforum för aktörerna att kunna presentera och diskutera konkreta projekt för att rusta upp miljön runt Brunnsviken. En allt större tyngd läggs på att lyfta fram hur området skall göras mer tillgängligt, utvecklas och att tydliga entréer skapas samt att hoten konkretiseras. I föreningens arbete utgår vi från denna plan.

De 100 miljonerna

Bergianska och Hagadalen. Haga-Brunnsvikens Vänner har lämnat in ansökan till Länsstyrelsen och föreslagit att utvecklingen av Bergiusdalgången, på den östra sidan, skall ses som ett projekt liksom det att utveckla Hagadalen, området från Hagakullen ned till Haga båtklubb vid Brunnsviken, på den västra sidan. Projektförslagen är positivt mottagna. Villkoren för ekonomiskt stöd av Länsstyrelsen är att en motpart ställer upp med 50% av kostnaderna. I dagsläget finns inte dessa. Föreningen kommer att aktivt driva sina projektförslag under 2018.

Cykelstråk. Trafikverket utreder snabbcykelvägar. Föreningen har uttalat sig att mark utöver befintliga hårdgjorda ytor inte bör tas i bruk. Snabbcykelspåret på E4 kommer att kunna realiserars.

Roslagsvägens och E18s snabbcykelspår är i dagsläge under planering och kommer bl a påverka entréområdet till universitetet i Albano.

Stallmästaregården. Stallmästaregården önskar utöka sin hotellverksamhet med 40 rum och konferensverksamhet. Föreningen överklagade tillsammans med Förbundet för Ekoparken detaljplanen till Länsstyrelsen och till Mark- och Miljödomstolen. Domstolen upphävde detaljplanen, då miljökonsekvensbeskrivning saknades. Mark- och miljööverdomstolen fastställde därefter domen.

Den tidigare detaljplanen omarbetades och den kompletterades med antikvarisk analys och miljökonsekvensbeskrivning. I Haga-Brunnsvikens Vänner och Förbundets gemensamma överklagan på denna skrivning framgår, att slutsatserna i underlaget inte stämmer överens och att diskrepansen gör det presenterade förslaget ohållbart.

Haga-Brunnsvikens Vänner inlämnade den 28 juni dessutom samtidigt ett kompletterande yttrande rörande kommunens ansvar. Vi skriver:

”Solna kommun har planmonopolet att föreslå hur området skall utvecklas. Det är olyckligt att kommungränsen till Stockholm skär in i det blivande större entré-område. Det åvilar således kommunerna att komma överens om hur hela området från Tullhusen till Tingshuset skall utvecklas för att stärka helheten i områdesmiljön och skapa en attraktiv entré och parkmiljö. Om det arbetet inte är klart, friskriver det inte Solna att inte presentera en ny plan för det område, som Solna tidigare presenterat i en fördjupad översiktsplan.”

Norrtull. Under året fortsatte diskussionerna om Norrtull och Hagastaden Östra, Bellevueparkens västra sida. Området ligger i Stockholm stad. Haga-Brunnsvikens Vänner har initierat förslaget, att ett nytt Nobel Center kan förläggas till f.d. Bensinstationstomten i området, vilket inte behöver undantränga annan verksamhet. Frågan är infekterad med låsta positioner och kommer troligen att avgöras under 2018-2019. Haga-Brunnsvikens Vänner har tillsammans med Förbundet för Ekoparken och Kommittén för Gustavianska parken skrivit sig samman i en viljeyttring.

Vägplan, Trafikplats Bergshamra, ombyggnad av E18 och Stocksundsbron

Haga-Brunnsvikens Vänner och Förbundet för Ekoparken lämnade in sitt gemensamma samrådsyttrande den 14 juni och skriver:

”Vi anser att man bör avvakta och aktivt arbeta för att samordna trafikprojekten i detta område. Stora värden står på spel, som inte får ruineras på grund av kortsiktiga lösningar.

För att lösa de akuta problemen bör trafikstyrande och trafikreglerande lösningar användas. Två kritiska och olyckdrabbade punkter finns i dagens trafiksituation vid Bergshamra – Stocksundsbron. Det är dels den när bussarna skall köra ut på Bergshamraleden från Bergshamra och dels den på Stocksundsbron när två filer norrut går ihop till en. Vätrafiken är inte optimal. Vi menar att detta bör och kan lösas genom modern teknik, stoppljus och bättre vägmarkeringar.

Projektförslaget omfattar även att en ny separat cykelbro byggs. Om man går vidare med detta måste alternativ utredas. Ett alternativ som bör undersökas är att använda Roslagsbanans gamla banvall och bropelare. Alternativen måste därefter göras till föremål för miljökonsekvensbeskrivningar och underkastas ett nytt samråd.”

Roslagsbanan och järnvägsövergången vid Bergianska Trädgården.

Föreningen och Förbundet för Ekoparken har var för sig och tillsammans utarbetat olika förslag för att ersätta nuvarande järnvägsövergång med en planskild överfart. Presenterade förslag av SL innebär stora ingrepp i kulturmiljön. Föreningen och Förbundet ifrågasatte lämpligheten av att ett storskaligt trädgårdsföretag med många och stora transporter till verksamheten ligger i Bergianska trädgården. Utan dessa transporter är problemet med riskfyllda överfarter hanterbart. Förbundet verkar för att frågan prövas inom ramen för en detaljplaneprocess. Haga-Brunnsvikens Vännerns förslag att lägga trädgårdsföretaget öster om järnvägen är ett förslag. Ett annat är att SL

Verksamhetsberättelse 2017

presenterar en ny och smäckrare lösning på överfart. Föreningen arbetar för att Bergianska utvecklas till ett hortikulturellt kunskapscenter och ytorna i Bergiusdalgången får stadsodlingar, vilket även ger staden ekosystemtjänster.

12. Delaktighet

Föreningen Visit Haga, som syftade till att främja Brunnsvikens entreprenörers intressen, avvecklades under året, då föreningen inte varit aktivt. Peder Ling, evenemangschef vid Kungl Hovstaterna var dess ordförande.

World Urban Park. Den internationella konferensen "Large Parks in large Cities" ägde rum 2-4 sept 2016 i Naturhistoriska Riksmuseet i Stockholm med 130 deltagare från 27 länder och 6 kontinenter. Konferensen genomfördes av Förbundet för Ekoparken med stöd av WWF.

I och med att FFE är medlem och räknas som en nationell organisation kan dess medlemsorganisationer få medlemskap för halva ordinarie kostnaden. Se www.worldurbanparks.org. Ännu har vi inte ansökt om medlemskap.

Haga-Brunnsvikens Vänner, HBV, som bildades 1988, när Bergianskas Trädgårdens problem diskuterades och när striden bl a stod som hetast om hur E4:an skulle dras vid Haga Norra, är en av medlemsorganisationerna i *Förbundet för Ekoparken*, FFE. Förbundet bildades 1992 med syfte att skydda det område som sedan 1995 utgörs av Kungliga Nationalstadsparken.

Efter ett intensivt arbete av många organisationer lyckades man och 1995 gjordes ett tillägg i Miljöbalken som löd: "området Ulriksdal-Haga-Brunnsviken-Djurgården är en Nationalstadspark. Inom en nationalstadspark får ny bebyggelse och nya anläggningar komma till stånd och andra åtgärder vidtas endast om det kan ske utan intrång i parklandskap eller naturmiljö och utan att det historiska landskapets natur- och kulturvärden i övrigt skadas". Nationalstadsparken inkluderar tre kommuner Stockholm, Solna och Lidingö. 2010 lades Kungl. till Nationalstadsparkens namn, vilket kommer att särskilja den från andra kommande nationalstadsparker.

Märtha Angert Lilliestråle är *Förbundets vice ordförande*. Deltagandet är mycket värdefullt för föreningen, då det ger en insikt och bredd i behandlingen av olika frågor som rör Hagaparken. Likaså utbyter Haga-Brunnsvikens vänner erfarenheter i frågor som rör området med *Kommittén för Gustavianska Parken* och med aktörerna runt Brunnsviken.

Förbundet med ordföranden Richard Murray är medlem i *Nationalstadsparksrådet*, som bildades genom regeringens förordning (SFS 2009:55) om nationalstadsparker. Rådet leds av landshövdingen. Richard Murrays ersättare i rådet är föreningens ordförande Märtha Angert Lilliestråle.

Länsstyrelsen föreslog och Nationalstadsparksrådet tillstyrkte 2014 att Länsstyrelsen skulle bilda ett *Skötselutskott* med markförvaltarna. Föreningen representeras av ordförande.

Styrelsen

Märtha Angert Lilliestråle

Gunnel Bergström, Lars Bjerin, Johan von Garrelts, Suzanne Kolare, Annika Kopponen, Töres Theorell, Anne Utter, Torkel Tigerschöld, Beatrice Sundberg

Hedersledamot

Ella Öström